

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucího práce

Autorka práce: Bc. Lucie Řezáčová

Název práce: Předluženost domácností v ČR: analýza problému a možná řešení

Autor posudku: Doc. PhDr. Arnošt Veselý, PhD.

Autorka si pro svoji diplomovou práci zvolila aktuální veřejně politický problém – předluženost domácností v České republice. Ačkoli jde o téma poměrně diskutované a věnuje se mu řada prací (zejména studentských kvalifikačních prací), autorka se zaměřila na v literatuře nejméně probírané aspekty: na klasifikaci příčin předluženosti a možná řešení tohoto problému prostřednictvím veřejné politiky. Z tohoto hlediska práce přináší celou řadu nových poznatků a zejména pak výborně syntetizuje dostupné poznatky. Práce tak má vysokou přidanou hodnotu a je „nad rámec“ běžných diplomových prací. Na práci nejvíce oceňuji kombinaci pečlivé práce s literaturou a daty s vlastním úsudkem a tvořivým přístupem.

Práce je přehledně strukturována. Obsahuje všechny části, které by měla dobrá odborná práce mít: vymezení cílů a výzkumných otázek, podrobný rozbor metodologie, teoretických východisek, podrobný rozbor problému s využitím různých typů dat, návrh možných řešení a vlastní kritické reflexe v závěru. Vymezení cílů a výzkumných otázek je srozumitelné. Ačkoli formulované cíle by se mohly zdát jako poměrně málo ambiciózní (tj. zjištění rozsahu předluženosti, popis příčin a návrh jejich řešení), ve skutečnosti jde o přiměřeně formulované cíle, které se, podle mého názoru, podařilo beze zbytku splnit.

Jednou z nejsilnějších stránek práce je její metodologie. Autorka pracovala s velkým množstvím kvantitativních a kvalitativních dat, které umně syntetizovala. Čerpala nejen z odborných pramenů, ale také ze stáží, zúčastněných pozorování a neformálních rozhovorů. Sama uskutečnila 12 částečně strukturovaných rozhovorů s experty. Přidanou hodnotou je pak zejména tvořivá aplikace policy Delphi metody, která umožnila autorce kvantifikovat hodnocení možných řešení dle daných odborníků a ukázat, v čem se odborníci shodují a v čem nikoli.

Ačkoli autorka deklaruje, že práce je pojata „především jako prakticky zaměřená studie“, práce nepostrádá teoretické ukotvení. Zatímco teorie konzumní společnosti a spotřebního chování jsou „tradičními“ teoretickými východisky ve většině prací na toto téma, autorka doplnila práci i o teorii

veřejně politických nástrojů, ke které se poté vrací i v empirické a závěrečné části. Jde o velmi zdařilý rozbor, který v práci pomáhá k zobecnění zjištěných poznatků. V této části bych jen polemizoval s překladem „*capacity building*“ jako „budování schopností“ v práci Elmora (strana 34). Anglický termín „*capacity*“ je mnohoznačný a znamená jak kapacitu (např. budovy), schopnost (např. tvůrčí), tak výkonnost (např. podniku). Bylo by tedy daný termín překládat jako „vytváření kapacit“. Pojem „kapacita“ je sice možná méně libozvučný než „schopnost“, ale více odpovídá anglickému „*capacity*“.

Jádro práce je tvořeno kapitolami 5-8, ve kterých se autorka velmi podrobně věnuje vymezení a měření předluženosti a příčinám tohoto problému. Autorka přesvědčivě ukazuje rozsah a strukturu problému v členění podle různých kategorií. Klasifikace příčin předluženosti mi přijde velmi dobře provedená a komplexní. Kromě převážně individuálních faktorů by ale bylo zajímavé diskutovat i makrosociální, kulturní a ekonomické souvislosti zadlužování domácností (například zda se domácnosti v určitých zemích zadlužují více než jinde v závislosti na převládající kultuře). Ačkoli nevím, zdali jsou nějaká vhodná data k dispozici, určitě bych uvítal, kdyby se autorka pokusila o hlubší komparaci zadlužení a předlužení českých domácností se situací jinde ve světě (i když částečně se tomuto věnuje v kapitole 6.14.). Ale rozumím tomu, že již takto je práce značně dlouhá a nelze se věnovat všem souvislostem.

Kapitola 8 je detailním rozbořem konkrétních příčin předluženosti a je výborným předstupněm návrhů řešení. Opatřením předchází strom cílů, který explicitně vymezuje normativní vidění autorky, což považuji za vhodný a poctivý metodologický přístup. Taktéž oceňuji rozdělení možných řešení na základě expertní shody či neshody. Velmi se líbí závěrečná úvaha nad výběrem vhodného nástroje řešení dané problému, zejména pak vymezení napětí mezi individuální odpovědností a zodpovědností státu (a následnou potřebou regulace).

Práce je velmi dobrá i po formální stránce. Jazyk autorky je jasný a srozumitelný. Najdou se sice drobné nepřesnosti či překlepy (například na straně 16 „Laswell“ má být „Lasswell“). Nicméně není jich mnoho.

Celkově lze říci, že práce splňuje, respektive překračuje, požadavky kladené na diplomovou práci. Jako vedoucí práce vím, že studentka se práci věnovala práci dlouhodobě, systematicky a s velkým vnitřním západem. Z výsledku práce je toto zřejmé. Práce má vysokou přidanou hodnotu. Doporučuji, aby studentka vybrané pasáže publikovala v odborných časopisech.

Otázky k obhajobě:

1. Jaké jsou empirické poznatky o problému předlužení jinde než v České republice? Liší se daný problém v zahraničí a u nás?
2. V práci zmiňujete problém s měřením a zjišťováním předlužení. Jak by se, podle Vašeho názoru, mělo předlužení zjišťovat?

Práci doporučuji přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou výborně.

Zároveň doporučuji práci k navržení na pochvalu děkana.

Datum: 10. ledna 2013

Podpis: